

**Investigating the relationship
between intellectual capital and
indices performance assessment**

Dr. Abbas Samadi
Buai Sina University, Hmadan, Iran

Shobeir Motei
Buai Sina University, Hmadan, Iran

**بررسی ارتباط میان سرمایه فکری و شاخص‌های عملکردی
(شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۸۷-۱۳۸۲)**

**Investigating the relationship between intellectual capital and
indices performance assessment**

دکتر عباس صمدی - عضو هیئت علمی دانشگاه بوعلی سینا
شیر مطیعی - کارشناس ارشد حسابداری

کد رهگیری مقاله: ICMAT0021600

abassamadi@gmail.com

مقدمه

امروزه توان تولید ثروت سازمان‌ها مبتنی بر دانش است. در اقتصاد دانش محور از سرمایه فکری به منظور خلق و افزایش ارزش سازمانی استفاده می‌شود و موفقیت یک سازمان به توانایی آن در مدیریت این منابع کمیاب و با ارزش بستگی دارد. مشکل اصلی این است که امروزه به رغم افزایش اهمیت دارایی‌های نامشهود و سرمایه فکری در شرکت‌ها، اغلب سامانه‌های حسابداری سنتی قادر به اندازه‌گیری سرمایه فکری شرکت‌ها و انعکاس آن در صورت‌های مالی نیستند. پژوهش حاضر با هدف کمی کردن متغیر سرمایه فکری و دنبال نمودن ارتباط آن با معیارهای عملکردی می‌باشد.

abassamadi@gmail.com

International Conference on
Intellectual Capital Management
2009

INTERNATIONAL CONFERENCE ON
INTELLECTUAL CAPITAL MANAGEMENT
"A. Samadi - 2009"
"2009 - 2009"

طبقه بندی روس

۱- سرمایه انسانی: سرمایه انسانی شامل شایستگی، گرایش‌های فکری و خلاقیت‌های فکری

۲- سرمایه ساختاری: همه‌ی ساختارهای سازمانی، فرآیندهای اجرایی، حقوق معنوی سازمانی و دارایی‌های فرهنگی

۳- سرمایه ارتباطی: مجموعه‌ی روابط با ذینفعان داخلی و خارجی یک سازمان اعم از مشتریان، تامین کنندگان مواد اولیه و سهامداران

۴- سرمایه بهبود و بازسازی: در برگیرنده‌ی حق اختراع‌های جدید و تلاش‌های آموزشی کارکنان می‌باشد.

abassamadi@gmail.com

International Conference on
Intellectual Capital Management
2009

INTERNATIONAL CONFERENCE ON
INTELLECTUAL CAPITAL MANAGEMENT
"A. Samadi - 2009"
"2009 - 2009"

طبقه بندی استیوارت

۱- سرمایه انسانی: کارکنان یک سازمان است که مهمترین دارایی یک سازمان محسوب می‌شوند.

۲- سرمایه ساختاری: به معنای دانش گرفته شده در فناوری اطلاعات و همه‌ی حق امتیازها و مارک‌های تجاری سازمان

۳- سرمایه مشتری: کلیه‌ی اطلاعات مربوط به بازار است که برای جذب و حفظ مشتریان، مورد استفاده قرار می‌گیرد.

abassamadi@gmail.com

International Conference on
Intellectual Capital Management
2009

INTERNATIONAL CONFERENCE ON
INTELLECTUAL CAPITAL MANAGEMENT
"A. Samadi - 2009"
"2009 - 2009"

طبقه بندی بروکینگ

۱- دارایی‌های انسان محور: مهارت‌ها، صلاحیت‌ها، تجربه و توانایی‌های حل مسائل و مشکلات و روش‌های انجام وظیفه‌ی رهبری است.

۲- دارایی‌های زیرساختاری: همه‌ی فناوری‌ها و فرآیندها و خط‌مشی‌هایی است که سازمان را قادر به فعالیت می‌سازد.

۳- مالکیت معنوی: حق امتیاز، علائم، مارک‌های تجاری و دانش فنی است.

۴- دارایی‌های بازار: مشتریان و میزان وفاداری آنها و کانال‌های تبلیغ و توزیع

abassamadi@gmail.com

International Conference on
Intellectual Capital Management
2009

مؤتمر بین المللی مدیریت سرمایه فکری
2009

۴- حسابداری منابع انسانی

با عنایت به اینکه سرمایه انسانی به عنوان مهمترین جزء سرمایه فکری بخش اعظم عوامل نامشهود سازمانی را به خود اختصاص می‌دهد، در می‌یابیم که حسابداری منابع انسانی قادر است بسیاری از اهداف مورد نظر در سنجش عوامل نامشهود سازمانی را محقق سازد.

abas.samadi@gmail.com

International Conference on
Intellectual Capital Management
2009

مؤتمر بین المللی مدیریت سرمایه فکری
2009

۵- مدل دارایی‌های نامشهود (IAM)

مدل IAM شاخصهای تعریفی خود را در قالب چهار عنوان ارائه می‌کند. این حوزه‌های چهارگانه عبارتند از رشد، بازسازی، کارایی و در نهایت پایداری و ریسک. در صورت طراحی شاخصهایی مرتبط با رشد سرمایه فکری، نرخ نوآوری و بازسازی مرتبط با آنها، ارزیابی کارایی و یافتن روشهای بکارگیری بهینه‌ی آنها و سرانجام بررسی تداوم بهره‌گیری از منافع حاصل و ریسک ناشی از فقدان سرمایه‌های فکری، می‌توان در راستای مدیریت و گسترش سرمایه فکری و در نهایت دستیابی به اهداف سازمانی گامهای اساسی برداشت.

abas.samadi@gmail.com

International Conference on
Intellectual Capital Management
2009

مؤتمر بین المللی مدیریت سرمایه فکری
2009

۶- روش جهت‌یابی اسکانديا

مدل جهت‌یابی اسکانديا، بر پنج حوزه‌ی مجزا و در عین حال مرتبط با هم، متمرکز می‌شود. این حوزه‌ها عبارتند از کانون مالی، کانون مشتری، کانون فرآیندها، کانون توسعه و تجدید و کانون انسانی. هر یک از این حوزه‌های پنج‌گانه به منظور دستیابی به اهداف تعیین شده از شاخص‌هایی استفاده کرده و به عنوان بخشی از فرآیند ایجاد ارزش در سازمان عمل می‌کند. این مدل در برگزیده‌ی یک نگاه کلی درباره‌ی زنجیره‌ی ایجاد ارزش در سازمان‌ها می‌باشد.

abas.samadi@gmail.com

International Conference on Intellectual Capital Management
2009

مؤتمر بین‌المللی مدیریت سرمایه فکری
۲۰۰۹

نتیجه گیری

نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌ی اول پژوهش که به بررسی ارتباط میان سرمایه فکری و سود قبل از کسر مالیات می‌پردازد، بیانگر آن است که میان سرمایه فکری و سود قبل از کسر مالیات در شرکتهای مورد مطالعه پیوند قوی وجود دارد و با افزایش سرمایه فکری، سود قبل از کسر مالیات افزایش می‌یابد. به بیان دیگر بین سرمایه فکری و سود قبل از کسر مالیات ارتباط معنادار و مستقیم وجود دارد.

نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌ی دوم پژوهش نیز که به بررسی ارتباط میان سرمایه فکری و جریانهای نقدی عملیاتی می‌پردازد، بیانگر آن است که میان سرمایه فکری و جریانهای نقدی عملیاتی در شرکتهای مورد مطالعه پیوند نسبتاً قوی وجود دارد و با افزایش سرمایه فکری، جریانهای نقدی عملیاتی افزایش می‌یابد. به بیان دیگر بین سرمایه فکری و جریانهای نقدی عملیاتی ارتباط معنادار و مستقیم وجود دارد.

abas.samadi@gmail.com

International Conference on Intellectual Capital Management
2009

مؤتمر بین‌المللی مدیریت سرمایه فکری
۲۰۰۹

نتیجه گیری

همچنین نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌ی سوم پژوهش که به بررسی ارتباط میان سرمایه فکری و ارزش افزوده می‌پردازد، بیانگر آن است که میان سرمایه فکری و ارزش افزوده در شرکتهای مورد مطالعه پیوند متوسط وجود دارد و با افزایش سرمایه فکری، ارزش افزوده افزایش می‌یابد. به بیان دیگر بین سرمایه فکری و ارزش افزوده ارتباط معنادار و مستقیم وجود دارد.

با دقت در سایر پژوهشهای انجام شده در داخل و خارج از کشور تا حدود بسیار زیادی شاهد تطابق نتایج بدست آمده از پژوهش حاضر و دیگر پژوهشها می‌باشیم. در پژوهش انجام شده توسط عطیه بطحایی با عنوان بررسی اثرات سرمایه فکری بر عملکرد شرکتهای تحت پوشش سازمان گسترش و توسعه صنایع و معادن، نتایج پژوهش نشان داد میان سرمایه فکری و برخی شاخصهای ارزیابی عملکرد شرکتهای تحت پوشش سازمان گسترش و توسعه صنایع و معادن ارتباط قوی و مستقیم وجود دارد. همچنین در پژوهشی که بونیش و همکارانش با عنوان بررسی ارتباط سرمایه فکری و عملکرد تجاری در صنایع خدماتی و تولیدی کشور مازنی انجام دادند، مشخص شد که بین بیست تا سی درصد، سرمایه فکری بنگاه‌های مورد مطالعه بر عملکرد تجاری این بنگاه‌ها تاثیرگذار است. همچنین بونیش پژوهشی با عنوان بررسی ارتباط میان سرمایه‌گذاری در سرمایه فکری و عملکرد تجاری واحدهای تجاری انجام داد. نتیجه‌ی نهایی این پژوهش نشان داد که بین میزان سرمایه‌گذاری در سرمایه فکری و شاخصهای ارزیابی عملکرد واحدهای تجاری ارتباط قوی و مستقیم وجود دارد. کسب این نتایج با توجه به مفهوم کاربرد سرمایه فکری در اقتصاد دانش محور امروز که با سرعت به سمت یکپارچگی و جهانی شدن در حرکت است، دور از انتظار نیست.

abas.samadi@gmail.com
